

Waarom zou je volwassen worden?
College-8

Theo Meereboer
& Petra Bolhuis
www.maieutiek.nl

Waarom zou je volwassen worden?

“Omdat het moeilijker is dan je denkt”, zegt Neiman (blz172)

- Vaak maant men ons volwassen te worden, als in; ‘Leer accepteren wat is’ en ‘Stop met dromen’.
- Tevens zegt men ons te streven naar een eeuwige jeugd.
- Beide laten volwassen worden zien als een doemscenario.

Maieutiek 2019-najaar

Wel volwassen willen worden

- Marcuse “Alle opvoeding is tegenwoordig therapie: therapie in die zin dat ze de mens met alle mogelijke middelen bevrijdt van een maatschappij waarin hij vroeg of laat verandert in een bruu, al merkt hij dat zelf niet meer op”.
- Neurath: “Wij zijn als zeelieden die hun schip op open zee moeten reviseren, zonder dat we het in een droogdok kunnen demonteren en herbouwen met gebruik van zijn beste onderdelen.”

Maieutiek 2019-najaar

Neiman

Neiman voert zelf aan dat niet iedereen zich hiertoe geroepen voelt en volwassen wordt je vrijwillig. (kinderen die hun ouders verliezen daargelaten, maar dat beveelt niemand aan)

Wat ze in elk geval niet wil is een mindset als die van Dylan Thomas ‘ouderdom als stervend licht’, want sommige lichten branden dan juist feller. (blz177)

Maieutiek 2019-najaar

Is de volwassene minder gelukkig?

Wetenschappelijk is vastgesteld dat ouderen gelukkiger worden, geluk laat een u-curve zien.

Eerst worden mensen minder gelukkig en dan na een leeftijd die per land verschilt van 35 in Zwitserland tot 65 in Oekraïne neemt geluk toe. Waarom of waardoor weet niemand precies.

Maieutiek 2019-najaar

Ouder worden helpt wel

Wat we wel zien is dat verbolgenheid afneemt bij krenking, dat het brein plastisch blijft en dat dingen waar je als kind van kan genieten eerst als kitsch worden afgedaan, maar vaak een herwaardering krijgen als je je eigen keuzes durft te maken.

Maieutiek 2019-najaar

Ouder worden helpt wel

1. Minder in de ban van lust maar wel behoud van sensualiteit
2. Besef dat er geen beste tijd is en genieten van het nu omdat je weet dat het eindig is maar dat niet meer als verraad beschouwd.
3. Ouderen zijn wellicht dapperder dan jongeren omdat ze minder bang zijn voor de dood, maar wellicht hebben we ook ontdekt dat anderen even bang zijn als wijzelf.
4. Dat je plichten tegenover jezelf hebt begin je te begrijpen.
5. Het leven blijft je verrassen, maar je leert te vertrouwen op jezelf m.b.t. die verrassingen.
6. Je construeert een verhaal waarin je leven vorm krijgt naarmate het vordert.
7. Je krijgt al doende inzicht in je karakter en wie je wilt zijn en kunt daar je best voor doen.
8. Je trekt je minder aan van anderen.
9. Je kunt meer voor anderen betekenen en je intelligentie is vermoedelijk vooruit gegaan.

Maieutiek 2019-najaar

Ouder worden helpt wel

- Juist oordeelvermogen is iets dat toeneemt met de jaren.
- Je leert die verruiming door vanuit het perspectief van anderen te denken.
- Het is wat Arendt noemt het 'erweiterte denken'. Over het algemeen wordt dat beter met de jaren (Aristoteles denkt daar anders over...)

Maieutiek 2019-najaar

Kant en het verruimde denken

1. zelf denken;
2. vanuit de positie van ieder ander denken;
3. altijd in overeenstemming met jezelf denken.

De eerste maxime is die van de onbevooroordeelde, de tweede die van de brede, de derde die van de consequente denkwijze." (blz. 190)

Maieutiek 2019-najaar

Eeuwige wederkeer

Nietzsches denkexperiment van de eeuwige wederkeer geeft denkvoorbeeld om te kijken óf en in hoeverre je met jezelf in overeenstemming leeft.

Met deze eeuwige wederkeer kun je jezelf de vraag stellen of je, net als Hume, steeds denkt dat de komende jaren beter worden als dat zo is dan moet je aan de slag. (195)

Maieutiek 2019-najaar

Zouden mensen hetzelfde leven kiezen?

- Voltaire zegt ja, maar mensen kiezen uit doodsangst zelfde leven.
- Leibnitz zegt dat sommigen een beter leven zouden willen, maar dat iedereen variatie zou willen.
- Hume is pessimistischer; mensen willen het verleden niet overdoen, maar verwachten wel dat de toekomst beter wordt.

Maieutiek 2019-najaar

Hetzelfde leven kiezen?

- Kant en Rousseau proberen het leven zin en inhoud toe te kennen, maar stellen dat de vraag of je het over zou willen doen een onzinnige is.
- Er is altijd teveel leed en als alles alleen op geluk en genot gericht is dan voelen we dat als zo leeg dat we dat ook niet over zouden willen doen.
- Er is eerder de plicht om er iets van te maken. En we moeten zelfs de plicht om te leven voelen, anders zouden velen zelfmoord plegen. zegt Kant. (194)

Maieutiek 2019-najaar

Volwassen willen worden heeft ook relatie met de positie van ouderen

- De Beauvoir schrijft over de ouderdom als de ander. (net als over vrouwen)
- Maar wel is er een groot verschil (dan al) tussen ouderdom van verschillende klassen.
- Dat is niet alleen een kwestie van geld. De arbeider heeft geen plek op aarde omdat hij alleen arbeider is en als hij stopt met arbeiden is er dus geen plaats voor hem.

Maieutiek 2019-najaar

13

Volwassen zijn is durven heroverwegen

- Cavell filosofie = opvoeding voor volwassenen.
- Het gaat niet om meer informatie, maar om leren heroverwegen.
- Het lijkt alsof het kinder(lijke) vragen zijn en we doen alsof we ze beantwoord hebben, maar ze steken steeds weer de kop op en moeten ook steeds weer beantwoord worden. Kant zei al dat het veel gemakkelijker is om anderen voor je te laten denken en behaaglijkheid te laten prevaleren boven kritisch denken.

Maieutiek 2019-najaar

14

‘Wat vind ik er zelf van?’ is niet toereikend

Elke vraag moet individueel beantwoord worden, maar ieder antwoord dat individueel blijft schiet tekort.

Filosofie is inherent normatief en politiek.

Maieutiek 2019-najaar

15